

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50, mesečna K 1.50; za Nemčijo celoletno K 21.00; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30.—.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
od pol 11. dopoldne.

UPRAVIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna pettivrstica 20 vin., pogojen prostor 25 vin., poslana in razglašena 30 vin. — Inzerate sprejema upravišтво. Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Posamezne številke po 6 vin.

Štev. 194. V Ljubljani, v soboto dne 27. januarja 1912. Leto II.

Klerikalne domišljije.

Kakšne posebne namene imajo klerikalci z razveljavitvijo Reiserjevega in Ribnikarjevega mandata v kranjskem deželnem zboru, bi bilo zanimivo vedeti; ali glavno vprašanje to ni, morda žele, da se razpusti deželni zbor, morda ne žele tega. Mogoče da jim je vlada, ko je napravila s Sušteršičem kupčijo zaradi deželnega glavarstva, obljubila, da bo mirno gledala zakonolomstvo in molče kvitirala klofuto, ki pada v prvi vrsti na njen obraz, pa se delajo klerikalci zaradi tega prepričane, da ne bo razpusta. Morda pa markirajo to prepričanje le zaradi tega, da bi tembolj gotovo provocirali razpust, pa potem glumili uboge žrtve svojega »pravnega prepričanja«.

Kar se je godilo v zaprti kamrici med Stürghom in Sušteršičem ali pa med njiju zaupniki, ne pride kar tako na dan. Ali to naj že bo kakorkoli; pokazati se bo moralo, ker bo do slej molčeča vlada morala vendar nekaj ukretniti.

Važno pa je — ne le za Reiserja in Ribnikarja, in ne le za liberalno stranko, temveč za vsa kranjsko deželo — kar razodeva zakonolomstvo klerikalcev v deželnem zboru. Potrjuje nam namreč, da živimo na Kranjskem v dobi brezpravnosti, kakršne ni nemara nikjer v Evropi, odštevši batjuškovo Rusijo. Klerikalci ne morejo nikogar pošiljati v Sibirijo in ne morejo obešati. Ali če bi imeli toliko moči, bi tudi take reči uganjali in vest jih ne bi prav nič pekla; zakaj za njihovo politiko je vest nepotreben aparat, ki dela le napotje.

Razveljavili so dva mandata. Oni imajo med sabo juriste, ki jim pravijo, da je to čisto v redu. Oni bi našli juriste tudi še za druge reči. Čudno je vsekakor, da ni izven klerikalne stranke najti pravnika, ki bi odobril njih »juristični nazor«. Vlada je razpisala volitve v Ljubljani na podlagi postavbe; vladni juristi so prepričani, da so bile pravilno razpisane. Liberalni advokati trdijo, da je klerikalno razveljavljanje nezakonito. Nemški juristi so mu ugovarjali z enakimi razlogi. Upravno sodišče je že prej razsodilo v zmyslu, ki nasprotuje klerikalnemu. Klerikalni fiškali so torej popolnoma osamljeni.

Ali zgovornejši od vseh advokatov je zakon, popolnoma jasni zakon, ki obsoja klerikalno početje. In v tem grmu leži zajec, da je klerikalcem zakon le tedaj kaj vreden, če jim koristi; čim pa nimajo od njega strankarskih dobičkov, pa postanejo revolucionarji in potepajo zakonske določbe.

Na kaj naj se prebivalstvo zanaša, če se ne sme zanašati na postavbo?

Z zakoni je tako, da so lahko dobri ali pa slabi. Če so slabi, se je treba bojevati proti njim z namenom, da se odpravijo, oziroma pravijo. Noben državljani pa ne more reči: S tem zakonom se ne strinjam, torej ga ne ubogam. Zakaj takemu državljanu je za petami vsa policijska sila in kazenske institucije maščujejo brez prizanašanja vsak greh proti zakonu.

Deželnozborna večina na Kranjskem nima pomislekov, ki jih mora imeti vsak državljan. Ona se postavlja nad zakon. Enostavno zato, ker je večina. Po njeni teoriji ima večina vedno prav; po njenih naukih sme večina delati vse, kar hoče in kar more.

Ko je klerikalna stranka razglasila političen bojkot, je prvič pokazala, da ji ni do zakona nič. Razveljavljanje dveh ljubljanskih man-

datov je še večja, še nesramnejša provokacija. Z njo izreka črnuharska večina, da se smatra za absolutno na Kranjskem. Javno izpoveduje, da ni od nje pričakovati nobene pravice, nobene objektivnosti.

Domišljavost klerikalne bande je velikanska. Ali to domišljavost pozdravljamo. Zakaj ona je dokaz, da se izpolnjuje stari pregovor: Quem deus vult perdere, dementat. Kogar hoče bog pogubiti, mu vzame pamet. Klerikalna svojat je prišla ob pamet — to je dokaz, da se bliža pogin.

V zgodovini rimskih cesarjev se opaža, da je preobilna vladarska sila Avgustovim naslednikom pogostoma zmedla možgane. Ta bolezen je znana pod imenom Cezarske blaznosti. In njen najpoglavitejši simptom je silna domišljavost. Klerikalne klike na Slovenskem se je tudi polotila taka blaznost. Tudi ona si je izbrala geslo: Sic volo, sic jubeo!

Rimski Cezarji so poginili in izginili; njih ošabnost in bogosramnost je bila nazadnje v zasmeh najnižjim in najmanjšim. Sijaj francoskih kraljev, ki so se imenovali »solnce« in pravili »Država — to sem jaz«, je pobledel in glava Ljudevita Capeta je padla pod giljotino. Mogočni Abdul Hamid je danes pozabljena ničla in mandžurska dinastija, ki je stoletja neomejeno vladala štiristo milijonov podložnikov, išče kot, kjer reši svoje življenje.

Klerikalna domišljavost je že na tisti stopnji, kjer so vsi nauki zgodovine zaman. Glava je polna ošabnosti in prevzetnosti, oči so slepe; to je prezadnji stadij. Do zadnjega ne more biti daleč.

Povsod so se omajale klerikalne trdnjave, povsod je tej svojati prišel sodni dan. Priči mora tudi na Slovenskem. Strmoglavitosti in imperativno bando, ki je pijana zlodejske prevzetnosti, je dandanes prva, najpoglavitejša politična in kulturna naloga na Slovenskem.

Cuvajevi upi.

Zagreb, 26. januarja.

Ko je bil Slavko pl. Cuvaj od Ivanske imenovan za hrvaškega bana, je prišel iz Budimpešte glas, da je to samo provizorično imenovanje. Cuvaj naj bi bil pionir, ki bi zgradil most, da pride potem definitivni ban čezenj v Zagreb. In to naj bi bil kakšen grof, kakor je bil Khuen Hedervary, ki je dvajset let gospodaril na Hrvaškem. Tak grof bi moral najti že vse lepo pripravljeno, zato da bi kar sedel na toplo. Šliši smo celo že imena: Pejačević, Erdedy ali pa Kulmer. Za grofe pač ni sile na Hrvaškem.

Toda Cuvaj bi vendar rajši sam ostal ban, kakor da pripravljaj drugemu gorko gnezdo. To je razumljivo — vsaj s človeškega stališča. Ali če že »gori« nimajo posebne volje dolgo gledati Cuvaja na banskem stolu, je doli še manj volje za to in gospod Slavko je lahko prepričan, da ne bo nihče oviral njegovega odhoda.

Če pa bi gospod pl. od Ivanske že tako rad ostal ban, nastane vprašanje, na kakšen način misli doseči ta cilj, ki je bil izza Khuenta nedosežen vsem njegovim predhodnikom. Ko je prišel od avdicije pri vladarju, so ga častnikarji po stari navadi takoj izpraševali, kaj in kako. Ali novi ban je imel zapečateni usta. Dal je žurnalistom dosti besed, ali povedal jim ni ničesar o svojih namelih, ničesar o programu, ničesar o svoji situaciji.

Oaza jugovzhodno od Tripolisa.

Pa vendar ni molčečnost tako izražena Cuvajeva lastnost, kakor bi človek mislil po oni dunajski rezerviranosti. V Budimpešti se mu je jezik že nekoliko razvezal. Tam je govoril z dopisnikom v Osijeku izhajajoče poluradne »Drau«, pa mu je prav iskreno, četudi ne zelo mduro razkril svoje srce.

Najprej je presvetli ban povedal, da se nič ne bo izpremenil sistem, ki ga je izvajal Tomašič. Menda sta se pri tem smejala pripovedovalec in poslušalec. Čemu pa je Tomašič tedaj odšel? Nemara ne le zato, da imamo enega penzioniranega bana na Hrvaškem več. Ako je Tomašičev sistem »brez vsake izpremembe« mogoč, bi bilo še boljše, da bi ga Tomašič kar sam izvajal. Ali ta sistem ni bil mogoč ne pod Tomašičem in bo še manj mogoč pod Cuvajem.

Toda gospod Cuvaj ni mislil svojih besed tako hudo, kakor so bile izrečene. Kajti takoj je povedal, da bo najprej izkušal doseči sporazum s strankami v saboru, zato, da bi se omogočilo zborovanje in da bi se sestavil »uni-onistični blok«. To se vendar glasi nekoliko drugače, kakor Tomašičev sistem. Še bolj drugače pa se glasi Cuvajeva povest, da je pooblaščen za obširne koncesije in da ima razveljavljanje znane železničarske pragmatike že v žepu. Seveda, če tudi v tem slučaju ne doseže sporazuma, bo razpustil sabor in apeliral na narod — to se pravi: Razpisal bo nove volitve.

Cuvaj bo že najbrže moral res »apelirati na narod«. Zakaj njegove koncesije ne morejo biti niti za meščanske stranke posebno zapegljive.

Pa te »koncesije« so najbrže le pretveza. Tudi Tomašiču bi bila ogrska vlada lahko napravila koncesije, če bi bila imela resen namen. Razveljavljanje železničarske pragmatike je davno obljubovala in človek se mora vprašati: Zakaj je ni dala Tomašiču v žep, če jo je lahko vtaknila v Cuvajevog? Ne, na načelne »koncesije« ni veliko upati. Ampak Cuvaj ima drugo vabo. Podban Chavrak in naučni predstojnik Amruš sta demisionirala. Njiju mesta sta še prazna, in s tem bi Cuvaj rad kupčeval. Tista stranka, ki hoče podpirati Cuvajevog vladog, dobi lahko prostorček pri koritu.

Ne da se tajiti, da je med tem namenom in Tomašičevim sistemom dosti velika razlika. Tomašič je bil diktator. Cuvaj bi se rad opiral

na saborske stranke. Ustanavljati vladno stranko ali pa sestaviti vladno večino iz obstoječih strank ni vseeno. Ali da bi bil tak sistem mogoč na Hrvaškem, bi moral Cuvaj že res prinesiti take koncesije, da bi se pred vsem zagotovila notranja neodvisnost Hrvaške. Tega pa ni pričakovati ne od Khuenta, ne od Cuvaja. S Hrvaško se danes ravna kakor s tujo pokrajino. Boja proti temu sistemu ne sme opustiti nobena resna stranka na Hrvaškem. Zato so Cuvajevi upi slabo podprti.

Šolske družbe in drugo.

Piše dr. Josip Ferioli.

(Dalje.)

Ne za to ne za druge oblike take dobrodelnosti, ni dolžno ljudstvo hvaležnosti. Narobe, ono ima pravico protestirati, da se mu po tej poti daja samo mal del onega, kar bi se mu moralo dati; in ima pravico, da ne zaupa »darovalcem«, tudi tedaj ne, ko isti dvigajo bleščeči prapor narodne kulture.

Ali se ne mora poroditi v duši vsakega delavca pri Sv. Jakobu samo po sebi vprašanje: zakaj so nam neki nacionalisti v občini, ki so identični z onimi od Lege Nazionale, odrekli toliko let laično zavetišče, in zakaj so neki sedaj tako pohiteli ustanoviti eno občinsko v Starem mestu in eno od Lege pri Sv. Jakobu? Je preveč očitno, da se ustanavlja zavetišče od Lege pri Sv. Jakobu pour épater le prolétaire!

Glasuje se proti predlogu socialistov, da naj občina sprejema v svojo režijo zavetišče pri Sv. Jakobu, v svrhu, da se prihrani sredstva Lege za ubožne občine; in v istem trenutku se povzra prispevek občine za Lego! Ali je potreben še bolj jasek dokaz v to, da namen ni zavetišče, ni pomoč ubogim sonarodnjakom, marveč ta, da se hoče pomagati nacionalizmu in nacionalni stranki, in da je vsaj namen protisocialističen, četudi uspeh ne bo mogel biti isti?

Iz taktičnih razlogov, iz taktične komoditete, se lahko glasuje tudi za prispevek Legi Nazionali iz občinskih sredstev, in če tudi samo za to, da se izogne s tem sitni diskusiji o onem vprašanju ki ga znajo izkoristiti naši nasprotniki, v svrhu da razširijo proti nam najbolj neumne trditve in da zbegajo javno mnenje.

EMILE ZOLA:

Rim.

(Dalje.)

Donna Serafina in Benedeta sta vodili posebno gospodinjstvo, imeli sta svoje služabništvo in sta sami pokrivali stroške osebnih izdatkov. Kardinal je imel pri sebi le svojege nečaka Darija; nikdar ni prirejal pojedini in nikdar ni sprejemal pri sebi. Največji izdatek mu je povzročil edini voz, težka, dvovprežna kočija, ko jo je moral imeti zaradi ceremoniel; zakaj kardinal ne more v Rimu hoditi peš. Njegov voznik, star služabnik, mu je prihranil tudi hlevnega hlapca, ker je bila njegova volja, da se je sam brigal za kočijo in za vranca, ki sta z njim vred ostarela v obitelji. Poleg njega sta bila še dva lakajja, oče in sin; drugi je bil rojen v palači. Kuharjeva žena je pomagala v kuhinji. Ali omejevanje je še bolj zadevalo počastne predsebe in prvo predseboje. Vse nekdanje tako sijajne in mnogoštevilne osobe je bilo omejeno na dva mala duhovnika: Don Viligija, tajnika, ki je bil obenem avditor in dvorni nadzornik, in Abbéja Poparellija, nosilca vlečke, ki je služil obenem za kaplana in komornika. Tam kjer je nekoč gnetla množica plačanih ljudi in mrgolela v sijaju po dvoranah, ni bilo videti nič drugega kakor dvojico brez šuma švigajočih talarjev, dvoje diskretnih senc, ki sta se izgubljali v globoki temi mrtvih sob.

In kako razumljiva je bila Pierru prevzetna brezskrbnost kardinala, ki je dal času dovrševati uničevanje v palači svojih dedov, kateri ni mogel vrniti slavnega življenja nekdanjosti! Hiša, ki je bila zgrajena na za tako življenje, za kneževski dvor iz šestnajstega stoletja, se zdaj, zapuščen in temna, podira nad glavo svojega zadnjega gospodarja; on nima več dosti služabnikov, da bi jo napolnil, in ne bi vedel, s čim bi se mogla plačati za popravke potrebna malta. Zakaj bi se torej ne pustilo, da

se razpade stari svet s trmastim ponosom svoje starodavne slave v prah, ko se mu kaže moderni svet sovražnega, ko vera ni več kraljica, ko se je družba izpremenila in ko se koraka sredi sovražnosti in ravnodušnosti novih generacij v neznanje? Samo junaki umirajo pokonci, ne izročajo ničesar od preteklosti, ostajajo do zadnjega diha zvesti svoji veri, ne da bi imeli kaj drugega kakor bolestno smelost, neskončno bolečino, da gledajo počasnog agonijo svojega Boga. In v veličastnem kardinalovem portretu, na njegovem bledem, ponosnem, obupanem in pogumnem obličju se je izražala trmasta volja, da se da rajši pokopati pod razvalinami starega socialnega poslopja, kakor da izpremeni le en sam kamen v njem.

Šum pritaženih korakov, kakor tihotno tekanje miši, je zdramilo duhovnika iz njegovih sanjarij in ga je napravilo, da se je obrnil. Pravkar so se odprla vrata v tapeti in na svoje začudenje je videl pred seboj okrog štiridesetletnega, debelega, čokatega Abbéja; človek bi ga bil lahko smatral za črno oblečeno staro devico, in sicer že prav staro, tako je bilo njegovo lice prepreženo z gubami. Bil je Abbé Paparelli, nosilec vlečke in komornik, ki je imel vsled zadnjega naslova nalogo uvajati obiskovalce. Ko je opazil mladega duhovnika, ga je hotel nekaj izpraševati, ali don Vigilio se je vmešal, da mu je pojasnil zadevo.

»O, lepo, lepo! Gospod Abbé Froment, ki ga bo njega eminenca blagovolil sprejeti.... Prosim, počakajte, prosim, počakajte.«

In zopet je odšel s svojimi drsajočimi, ne-slišnimi koraki na svoj prostor v drugem pred-sobju, kjer je bil navadno.

Pierru ni ugajal ta od celibata pobeljen, od prestroгих verskih vaj razoran stari pobožnjaški obraz, in ker se don Vigilio ni zopet lotil dela, ker mu je bila glava težka in so mu roke gorele od vročice, se ga je drznil izprašati. O, Abbé Paparelli! To je izredno verjen mož, ki

je le iz čiste ponižnosti ostal na skromnem mestu pri Njega eminenca! Sicer pa ga je ta blagovolil naplačati s tem, da je včasih milostivo poslušal njegove napore.

Ko je to govoril, je bila v zarezih obeh don Vigilija opaziti tajna ironija, še zakrita jeza. Nadalje je Pierra natančno opazoval in njegovo lice se je nekoliko umirilo; očitna poštenost tega tujca, ki ne pripada nobeni stranki, ga je premagovala. Zato je končno opustil svojo navadno, bolestno nezaupljivost in se tako spozabil, da je malo poklepetal.

»Da, da, včasih je mnogo dela. Njega eminenca je v raznih kongregacijah: V kongregaciji inkvizicije, indeksa, obredov in konsistorijev. Da se pospešijo zadeve, ki mu pripadajo, prihajajo vsi spisi k meni. Jaz moram študirati vsako reč, napraviti o njej poročilo, skratka spraviti vse v red... Da ne govorim o korespondenci, ki gre vsa skozi moje roke. Na srečo je Njega eminenca svetnik, ki ne intrigira ne zase ne za druge. To nam dovoljuje, da živimo nekoliko ob strani.«

Pierre se je živahno zanimal za vse te posebnosti v življenju cerkvenega kneza, ki je navadno tako skrito in ki ga legenda pogostoma tako pači. Zvedel je, da vstaja kardinal poleti in pozimi ob šestih zjutraj. Mašo bere v svoji kapeli, pred oltarjem iz poslikanega lesa v mali izbi, v katero nihče ne prihaja. Sicer pa obsega njegovo privatno stanovanje samo spalnico, obednico in delavnico, vseskozi iz skromnih tesnih prostorov, narejenih s pomočjo tenkih sten iz ene same velike dvorane. Splah živi povsem v zatišju, brez vsakega razkošja, kakor trezen, siromašen človek. Ob 8. zjutraj popije za zajtrk šalico mrzlega mleka. Potem hodi, kadar to seže, v kongregacije, v katerih je član, ali pa ostaja doma, da sprejema. Obed je ob eni; potem ima do štirih, poleti tudi do petih siesta, rimsko siesto, sveti čas, ko se ne bi noben sluga drznil le potrkati na vrata. Ob le-

pih dnevih se popelje, kadar se zbudi, v kraj stare Via Appia, odkoder se vrača ob solnčnem zahodu, kadar se zvoní angelsko češčenje. Potem sprejema od sedmih do devetih, večerja, odide v svojo sobo in se ne prikaže več; tedaj dela sam, ali pa leže. Kardinali zahajajo v zadevah svoje službe dvakrat do trikrat na mesec ob določenih dnevih k papežu. Ali skoraj leto dni ni bil kardinal komornik pripuščen na privatno avdicijo. To je bilo znamenje nemilosti, dokaz boja, in vsa črna družba je tiho in previdno govorila o tem.

»Njega eminenca je nekoliko trde besede«, je nadaljeval don Vigilio. V tem trenutku zgovornosti je bil vesel, da je mogel kaj pravi. »Ali treba ga je videti, kako se smehlja, kadar pride njegova nečakinja, kontesina, katero obožuje, da ga poljubi... Da veste, če boste dobro sprejeti, imate to zahvaliti kontesini.«

Ta hip je obmolnil. Iz drugega predsobja je bil slišati šum glasov; hitro je vstal in se globoko poklonil, ko je videl vstopiti debelega moža v črnem, rdeče opasanem talarju in s črnim klobukom, okrašenim z zlato in rdečo vrvice, katerega je spremljal Abbé Paparelli z neštetiimi ponižnimi pokloni v dvorano. Tudi Pierru je dal znamenje, da naj vstane in mu je še hitro poepetal:

»Kardinal Sanguinetti, prefekt kongregacije indeksa.«

Abbé Paparelli je izčrpaval vso svojo uslužnost in je ponavljal s pobožnozadovoljnim obrazom:

»Vaša prečastita eminenca je pričakovan, Nalog imam, da takoj uvedem Vašo eminenco. Njega eminenca Veliki peritenciar je že tukaj.«

Toda izzvani, da povemo našo misel, nismo nobenega povoda, da jo zamolčimo. Imamo dovolj razlogov trditi, da se moremo lahko vzdrževati glasovanja, da celo glasovati proti prispevkom občine za Legu Nazionale, ne da bi se pri tem pregrešili zoper načela naše stranke in ne da bi s tem škodovali razširjenju narodne kulture.

Pred analfabetizmom dajam prednost tudi alfabetu, ki ga uče duhovniki z vsem ovzdušjem vrah in predsodkov; ampak s tem še nisem zagovornik konfesionalne šole. Pred zavetiščem Salezijancev pri Sv. Jakobu, je jasno, da bom dal prednost zavetišču Lege Nazionale; ali nikdar se ne bom klanjal meščanskemu nacionalizmu, ki pušča v analfabetizmu toliko ljudi mojega naroda in ki se pride potem pokazati s svojo velikodušnostjo in svojo ljubeznijo do narodne kulture z zavetiščem Lege pri Sv. Jakobu.

Namesto kaditi vsaki dan delovanju Lege Nazionale in velikodušnosti darovalcev, bom govoril, pisal in agitiral proti ravno istim nacionalistom, ki delajo iz narodne kulture oz. hočejo narediti iz nje strankarsko orodje in ki ne skrbijo za narodno kulturo tam, kjer bi imeli sredstva, moč in dolžnost to storiti. Odrakam jim odkritosrčno namenov in za svojo osebo jim odrakam tudi moralno pomoč svojega glasu v mestnem svetu. In to s tem večjim prepričanjem, čim sem videl in vidim vso strankarsko ljubosumnost, ki je z njo isto nacionalno meščanstvo nasprotovalo skoro vselej heroičnim nazorom proletarskih organizacij za razširjenje narodne kulture, čim vidim ono trdovratnost, ki se z njo še nadalje poslužuje vsakega orožja — tudi najbolj zavrženega — da obrekuje z njim proletarsko gibanje.

Nacionalizem ni nič sveto; predvsem in med vsem so oni protisocialisti, in potem čustvu se pustijo oni voditi v njihovih dejanjih. Mi ne bomo mogli nikdar pozabiti onega odioznega bojkota proti ljudskemu gledališču, ki ga je ustanovilo naše društvo Circolo di studi sociali.

Meščanstvo je ustanovilo Legu Nazionale, ji je dalo in ji varuje pečat nacionalistične institucije in jo pusti služiti svojim strankarskim namenom. Dobro; mi naravno ne bomo bojkotali zavetišč in šol Lege; ampak nobene potrebe ne čutimo, da bi se ji klanjali, in noben razlog nas ne more zadržati, da ne bi izjavili odkrito, da se ne moremo pridružiti celotnemu delovanju Lege.

Ne potrebujemo drugih argumentov, katerih eden bi bil na primer, nepotrebno odpiranje italijanskih šol v neitalijanskih krajih, kar izživa reakcijo proti našemu narodu, namesto da bi pridobivalo simpatije.

Pričakuje, da bodo dežele in občine — vsled pritiska demokracije — vršile vso svojo socialno dolžnost na polju vzgoje in izobrazbe, sprejemamo na račun tudi Legine institucije in odobrujemo brezpogojno samo ono Legino delovanje, ki je izvršeno v korist narodnostnih manjšin v onih občinah, kjer nam drugonarodna večina odreka šolo. (Ta odstavek je podčrtal prevajalec tega Pittonijevga članka in pisec te polemike, ker je v dr. Tumovi »polemiki« inkriniran kot — zavijanje besedi Pittonijevih!)

Črnogorski republikanci.

Kakor smo včeraj poročali, je prišla črnogorska vlada na sled obsežni republikanski zaroti, ki ima svoje člane raztresene po Parizu in Ameriki, svoje kolovodje pa v Belgradu.

Če bi ne bilo rečeno, da je črnogorska vlada prišla tej zaroti na sled, bi bila vest zelo simpatična. Zakaj Črnogorci bi bilo od srca čestitaji, če bi se iznebili svojega kralja, tega starega zvitorepca in krvoloka, ki je razun tega še hinavec, da mu ga ni para. Ali vendar bo treba slediti tem vestem zelo previdno; zakaj vse, kjerkoli ima črnogorska vlada svoje prste vmes, je sumljivo.

Če je na vesti o zaroti kaj resnice, se nič ne bo treba čuditi. Črnogorski Miklavž, ki bi rad posnemal peterburškega Miklavža, je krvav od nog do glave. Gospod kralj je najboljši mož v Črni gori o velikem delu njegovega v tujini naloženega bogastva se pa lahko pravi, da je nakradeno, prisleparjeno in oropano. Strahovita beda vlada v Črni

gori; izseljevanje iz male deželice je velikansko; na tisoče Črnogorcev išče vedno dela in zaslužka v Dalmaciji, v Srbiji, v Turčiji; nekoli tisoč jih je razkropljenih z Arbanasi, Macedonci po vseh krajih, kjer iščejo cenenih delavcev za stavbe železnic, kanalov itd. In v Ameriki je približno toliko Črnogorcev, kolikor jih je doma, če ne še več.

Dva faktorja sta jih pognala po svetu: Lakota in politični progoni. Lakote je kriva kraljeva vlada, ki se nikdar ni brigala za potrebe ljudstva, pa sam kralj, ki je imel prej kot knez in zdaj kot kralj le eno vladno načelo: Obogateti. Slavni Miklavž je jemal, kjer je dobil, Jemal je od zunaj subvencije, enkrat od Rusije, drugič od Avstrije, najraši od obeh obenem. Jemal je denar, pa tudi puške, čolne, vojaško opremo — vse reči, ki se dajo izpremeniti v denar. Jemal je pa tudi znotraj. Takozvana notranja politika v Črni gori je bila osebno profitarstvo kralja in njegovih zaupnikov. Minister je smel polniti svoje blagajne, kakor je znal in mogel, če je le skrbel, da je vedno teklo v Gospodarjeve.

Kdor se ni dal pleniti, je bil »upornik« in »zarotnik«. Komplete fabricirati so znali v Črni gori mnogo bolje, z večjim uspehom kakor na Hrvaškem. Za ljudi a la Nastić je bilo v Črni gori hvaležno polje. Sodili so zarotnike sodniki, ki majo o pravu toliko pojma kolikor volk o krščanstvu. Sodišča so bila sestavljena iz čevljarjev, mešetarjev in podobnih juristov. Sodbe so izrekala, kakor jih je vlada predpisovala. Kdor je mogel, je ubežal, ker je vedel, da ga tudi angelska nedolžnost ne reši. In če je zapustil deželo, se je konfisciralo njegovo imetje, če ga je kaj bilo. Če ni mogel uteči in je bil obsojen, so ga vrgli v ječo, kjer polagoma umira, ali pa so ga nagloma ustrelili; imetje pa so konfiscirali.

Zelo naravno je, da sovražijo izgnanci in izseljenci tega vzornega kralja na smrt. Dokler sedi ta zverina, ki je na tisoče ljudi pahnila brez vesti in usmiljenja v najhujšo bedo, na svojem s krvjo oškropljenem prestolu, ne morejo misliti niti na to, da bi se vrnili v domovino. Republikanska zarota bi bila tembolj verjetna, ker študira zadnje čase dosti Črnogorcev v tujini, v Parizu, kjer pazno zasledujejo dogodke po svetu.

Ali če se javlja, da je vlada izsledila zaroto, je treba paziti na poročila. Zakaj zarota, o kateri ve Nikolajeva in Tomanovičeva vlada, je kaj lahko osnovana le v bučah teh krvolokov, ki potrebujejo morda novo pretevo za nova grozodejstva.

NOVICE.

* Naša slika. S tripolitanskega bojišča prihaja čez dalje manj vesti; vzlic temu je kriva misel, da mirujeta bojni stranki v brezdelju. Operacija Italijanov, ki so se trdno zadržali v obrežnih mestih, se obrača zoper kabiljska plemena južno in jugovzhodno od Tripolisa. Male praske med domačini in italijanskimi četami so v teh krajih na dnevnem redu. Pri vseh teh spopadih gre predvsem za osvojitve, oziroma za obrambo vodnjakov in vrelcev. Eno takih oaz, ki je bila pozorišče bojov v zadnjih časih, kaže naša slika, sledovi krvavega spopada še niso izbrisani.

* Župnik obsojen vsled krivega pričevanja. Meseca decembra 1910 je dobilo olomuško državno pravništvno obvestilo, da je poveril prireditelj dobrodelne predstave, ki se je vršila v Laškavi za Komenskega šolo, znesek tega slavja. Ker so sumili župnika v Laskavi patra Uleinerja, da je on pisal tisto brezimno in neutemeljeno ovadbo, ga je sodišče pozvalo pred se. Pred sodiščem pa je župnik izpovedal, da ovadbe on ni sestavil ne pisal. Primerjanje pisav in izjava izvedencev pa sta pokazali, da je bil pater Weiner avtor anonimne ovadbe. Vsled zločina krivega pričevanja ga je zato obsodilo olomuško sodišče na mesec dni zapora s tedenskim postom. Župnik se je pritožil na najvišje sodišče na Dunaju, ki pa je potrdilo obsodbo.

* Na bojišču dela. V Berndorfu na Nižjem Avstrijskem se je dogodila v noči od ponedeljka do torka v Kruppovi tovarni za kovinske izdelke težka nezgoda. Dva delavca sta opravljala nočno službo in ker jima je bilo mraz, sta zakurila med odmorom v čeburu s koksom ogenj, da bi se

ogrela. Pri tem sta zaspala in vdihavala plin, ki ga je razvijal goreči koks. Ko ob 2. ponoči nista prišla na delo, so ju šli iskat. Našli so ju nezavestna ob čeburu. Po triurnem prizadevanju so enega rešili, drugi pa je izdihnil.

* Zasulo ga je. Na Semeringu v Breitensteinu so popravljali v neki vili vodnjak. Mlad delavec se je spustil v vodnjak. Ko je bil že na dnu, se je vodnjak sesul in pokopal pod sabo delavca. Cel dan so kopali za žive in mrtve, da bi odkopali zasutega delavca, toda šele proti šestem so zadeli na njegovo glavo. Kakor ni bilo drugače pričakovati, je bil nesrečni proletarec že mrtev.

* Tvorinška nezgoda. V Herynkovi predilnici v Dobleku na Češem je počila ponoči vodovodna cev in preplavila tovarno. Vodo so odvajali z električnimi sesalkami in je pomagalo tudi pet delavk. Delavke so prišle v dotiko z električnim tokom in sta bili dve mrtvi, petnajstletno in šestnajstletno dekle.

* Miljonska dedščina. Pred 30 leti se je izselil s Hausrucka na Zgornjem Avstrijskem brezposelni zidarski pomočnik Franc Mayr v južno Afriko, kjer je delal v diamantnih rudnikih. Pred kratkim pa je prišlo iz Kapskega mesta poročilo, da je Franc Mayr umrl meseca decembra 1911 in zapustil 6 milijonov kron premoženja. V testamentu je zapustil svoje premoženje v denarju sorodnikom Leopoldu Mayru, upokojenemu poštnemu slugi in njegovemu sinu, ki živi na Württemberskem. Svoje nepremično premoženje pa je volil umrli milijonar za ustanovo ubogim burskim otrokom.

* Aprovizacija Osljeka. Mestni zastop je sklenil nakupiti 24 vagonov drv, ki jih bo oddal po lastni ceni siromašnim prebivalcem.

* Poneverbe v »Srpski Matici« v Novem Sadu (Ogrsk). Komisija, ki je pregledovala »Matičine« knjige in prekontrolirala »delovanje« glavne blagajnika Manojlovića in vsi njegovi knjigovodje Markovića je zaključila svoje delo in izročila sodišču poročilo o poneverbah navedenih uradnikov. Poneverjena svota, za katero sta oškodovala »Matico« znaša okoli pol milijona kron. Blagajnik Manojlović je že vdrugič na psihiatrični opazovalnici, da preišče njegovo stanje; kakor vse kaže, bodo zdravniki tudi to pot izrekli, da je Manojlović duševno normalen in odgovoren za svoja dejanja. Državni pravdnik že pripravlja obtožnico proti nepošteni dvojici in bo v kratkem glavna razprava. Akcija za pokritje defraudirane svote gre le počasi naprej. Na dražbi prodana Manojlovićeva hiša v Novem Sadu je vrgla 100.000 K. Njegovo posestvo v Sentomašu v obsegu 230 oraloj je kupil dr. Miloš Gjorgjević iz Vel. Beckereka za 320 tisoč kron. V kratkem se prodajo še drobnejši predmeti in bo izkupnina znesla vsega vkup 450 tisoč kron. Imetje je obremenjeno z 240.000 K in bo za pokritje defraudirane svote ostalo okoli 200 tisoč kron. Ostanek bodo morali pokriti člani upravnega odbora, ker si je Marković še pravčasno dal zarubiti svoja posestva v Srbiji.

* Roparij so ušli. Zagrebška policija je pred kratkim prejela dobro organizirano roparsko tolpo, ki je v zadnjem času uganila celo vrsto vlomov. Prijeti vlomilci so se pred par dnevi javili za bolne in so jih oddali na podlagi zdravniške preiskave v bolnico usmiljenih bratov. V bolnici so bili brez nadzorstva in so z lahkoto pobegnili. To je zdaj že drugi slučaj, da so policiji ušli nevarni vlomilci. Sploh je zagrebški policiji pobežnilo že precej jetnikov.

* Boj z vlomilci. V Hručobrodju na ruskem Poljskem je vdrl v župnišče šest vlomilcev. Uklenili so služinčad in ukradli veliko svoto denarja. Ko je policija zasledovala bandite, je prišlo do hudega boja. Trije vlomilci so bili mrtvi, trije težko ranjeni.

* Samomor vojaka. V Olomucu se je ustrelil 18. t. m. med 6 in 7. uro zvečer na straži stoječi vojak Raška. Utaknil je cev vojaške puške v usta in sprožil. Krogla mu je raztrgala levo polovico obraza. Vzrok samomora je neznan, zdi pa se, da je v samomorilčevi rodbini nagnjenje do samomora, ker sta si končala življenje s samomorom vojakov oče in brat. Ker je zborni poveljnik ravno nadzoroval olomuško vojaštvo, so vojakov samomor prikrili.

* Zaplenjene pesmi. Italijanski pesnik in velik nacionalistični šovinist d' Annunzio je napisal pesmi, ki opevajo tripolitansko vojno. V zbirki

je tudi pesem o Dardanelah, kjer je d' Annunzio napadel avstrijskega cesarja. Zategadelj je vlada pesniško zbirko zaplenila.

* Umor in samomor matere. V Schötmarju pri Detmoldu na Nemškem je navdala ženo delavca Husemanna silna potrtost. V tem stanju je postrelila svoje štiri otroke v starosti od 4 do 9 let in slednjič se sebi pognala kroglo v glavo. Nesrečnica je bila mrtva na mestu.

* Miš je ustavila obrat. V Essenu so v Hasperjevih tovarni za železne in jeklene izdelke nenadoma obstali vsi stroji. Nezaželjeni odmor je povzročila miš, ki se je bila zatekla v motor in se spzplazila v skrajnih kotichek. Motor je tedaj stal; ko pa je pričel zopet delovati, je prišla miš preblizu električnega toka in ga prekinila ter s tem hipoma ustavila ves obrat. Električni tok je miš seveda usmrtil.

* Zastrupljena rodbina. V Oderburgu je zavzila družina lončarja Seeligerja zastrupljena jedila in umrla v groznih mukah. Žena je bila pripravila ananovo jed, ki jo je s slastjo zavzila v precejšnji meri vsa družina, obstoječa iz moža, žene in hčere. Drugi dan se je zastrupljenje tako močno pojavilo, da je bila slehna zdravniška pomoč zaman.

* Samomor vsled izgube v igri. Mesar v Nedojdich pri Brnu, Franc Waldhans, je poslal vsak teden svojega 19 letnega sina Franceta z vozom na brnski mesni trg. Dne 23. t. m. se je Franc na povratu ustavljal v gostilni, kjer je pri hazardni igri zaigral ves skupiček. Mladenič je iz strahu pred kaznijo tako obupal, da si je kupil revolver in se ustrelil. V bližnjem kraju so konji obstali, toda šele zjutraj so našli na vozu mrtvega fanta.

* Skrivnosten rop. Pariški jutranji listi pripovedujejo o skrivnostnem dogodku, ki ga je doživela pariška dama premožnejših slojev. Bila je v gledališču in po predstavi je stopila v avtomobil, da se odpelje domov. Čez čas je začutila, da pada v nezavest. Ko se je zopet ovesnila, se je znašla sredi noči v Bois de Boulogneu v gramovju, oropana denarja in dragotin.

* Grozodejstva roparjev. Na kratko smo že omenili strašna grozodejstva roparske tolpe v ozarovskem gozdu pri Varšavi. V naslednjem podajamo podrobnosti krvave drame. Na parobku gozda je dvoje takozvanih gozdnih hišic; v manjši je stanoval gozdar Brzozowski s svojo rodbino, v večji pe gozdarsko osebje obenem z gozdarskim blagajnikom Izidorom Weinbergom in njegovo rodbino. Več roparjev je udrl v gozdarsko hišo in so premagali dva gozdna delavca in delavko ter jih uklenili na rokah in nogah. Prav tako so storili tudi z Weinbergom, njegovo ženo in tremi otroci v starosti 7, 9 in 11 let. Žrtve so podrl na tla, jim zamašili usta in zavezali oči, nakar so pričeli ropati. Preden so banditi odšli, so sklenili grozen sklep, da uklenjene žrtve pomore. Hoteli so se popolnoma zavarovati, da bi jih pozneje nihče ne mogel izdati. Ker se jim streljanje ni zdelo previdno, so pobili in razmesarili žrtve s sekiro. Ko so se prepričali, da so vsi nesrečniki mrtvi, so s plenom izginili v gozd.

* Ker ga ni marala. V Wilsdorfu na Pruskem se je zaljubil 17letni ključavničar Steinitz v 16letno Marijo Redlichovo. Dekle pa ni hotelo ničesar slišati o njegovi ljubezni. To je navdalo Steinitz s takim maščevalnim obupom, da je napadel z nožem Redlichovo in ji zadal nad štrideset ran. Nato se je vrغل pod tovarni vlak, ki ga je razpolovil. Dekletovo stanje je brezupno.

* Iz strahu pred otroškim blagoslovom. Iz Moravske Ostrave poročajo: Na polju pri Schönichlu je oddal neki Josip Museor na svojo ljubico Rozalijo Skupirjevo dva strela iz revolverja in jo smrtonevarno ranil. Nevarnega ljubimca so prijeli in je priznal zločin. Pravi, da se je hotel iznebiti ljubice, ker je v blagoslovljenem stanju.

* Boj peterburških delavcev s policijo. Da proslave obletnico krvave nedelje, je priredilo 500 peterburških delavcev demonstracijski obhod. Ob tej priliki je prišlo do hudega spopada s peterburško policijo. Ko so hoteli delavci s plapolajočimi rdečimi zastavami oditi v notranje mesto, je policija streljala in tri delavce težko ranila, večje število pa lahko. Delavci so se končno navahali na policijo in ranili tri stražnike.

Kupujte „Zarjo“.

EDBIN KRISTAN:

Uspeh.

Komedija v enem dejanju.

Lapin: Ali ste prepričani?

Nebogled: Zdi se mi, da hočete zasmehovati moj talent. A moje besede so namenjene Vam, cenjena gospodična. Vi me boste razumeli, če Vam povem, da sem namenil svojemu življenju nalogo, zbuditi dobo trubadurskega časa od navidezne smrti in z božanskim jezikom našega Koseskega pregnati sramotilce umetnosti iz muzinega hrama.

Lapin: Ej, velikanska naloga! Toda — zakaj ne razložite tega rajši ljudem, ki bi se zanimali za to?

Nebogled: Vaša grobost, gospod, Vaša grobost —

Lapin: Za mojo grobost ne najдете rime, kaj? Potolažite se, Grenka zdravila se najbolje vživajo z resignacijo.

Nebogled: Preziram Vas! (Iz gledališča se sliši glasno ploskanje.) Seveda, kakor sem dejal. Taki neumni, nemoralni predrznosti ploskajo, pravi pesniki pa morajo brez priznanja tavati po svetu. (Ploskanje se ponavlja.)

Majar (pride naglo): Velikansko, velikansko! Gledališče je bilo razprodano do zadnjega koticika. Fric, Mici, le pridno! Zdjaj bo dela. (Opazi Lapina): Tako, Vi ste zopet tukaj?

Lapin: Za Vašo zabavo gospod Majar.

Majar: Veste kaj? Najrajši bi Vas prosil, da bi sploh ne prihajali v mojo gostilno.

Lapin: Nisem nevernik in ne dvomim o Vaših besedah. Ali morda ne veste, da najbrže ne bi imeli danes in še nekolikokrat take izvrstne kupčije, če ne bi bilo mene na svetu. — Fric, prinesite mi kozarec vina, preden Vas

spravijo popolnoma ob sapo.

Majar: Ali res ne veste, da škodujete moji kupčiji s svojo navzočnostjo?

Lapin: Trdo glavo imam in težko pojmujem. Zdi se mi, da sem nenavadno dober gost. (Iz gledališča prihajajo gostje, med njimi Sladarič z ženo in hčerjo, Lepoglas, Vrtalnik. Fric prinese Lapinu vina; ta sede k mali mizici. Ostali gostje posedajo. Mici in Fric strežeta. Majar pozdravlja na vse strani.)

Lepoglas: Famožno, famozno. Takega uspeha že dolgo ni bilo.

Vrtalnik: Pa kaj pravite? Njegova visokost je bila v loži. Njegova visokost je dala znamenje za aplavz.

Nebogled: Kaj pravite? Njegova visokost?

Vrtalnik: Kajpada, kajpada, Njegova visokost osebno. In še tedaj se ni pokazal pesnik.

Lepoglas: Zares, neumno. V zgodovini tega gledališča še ni bilo takega slučaja.

Nebogled: Pesnik... Toraj mislite, res, da je resničen pesnik?

Vrtalnik: No, prosim Vas! Ali mislite, da bi njegova visokost ploskala mojstru skazi?

Nebogled: Seveda, seveda. Imate že prav.

Lepoglas: Famozen komad. Zares, imeniten komad!

Vrtalnik: Prav zajet iz duše ljudstva.

Fric (servira; skrivnostno): Gospoda, saj pravijo, da je to spisal baron.

Vrtalnik: Baron?

Fric Da, tako sem slišal. Saj veste — za kulisami.

Vrtalnik: Kaj pravite!

Lepoglas: No, no, tedaj se razume, da se avtor ne zahvaljuje za aplavz.

Lapin: Se razume. Seveda, če nima avtor drugih razlogov.

Vrtalnik: Kaj ste že zopet tukaj?

Lapin: Še, še. Fizikalično res ni mogoče drugače; nekje mora biti človek. In tukaj se dobro počutim in izvrstno zabavam.

Vrtalnik (Lepoglasu): To je gotovo zopet ironija.

Lapin: Gospoda, moja duša je polna ljubezni do bližnjega.

Lepoglas: Kaj to pomeni?

Lapin: Nobene brezdane modrosti. Le to, da bi mi bilo zelo žal, če bi motil Vašo prebavo.

Sladarič: Vsak hip ima kakšno predrznost na jeziku.

Lapin: Motite se, spričo moje neznanske miroljubnosti. Saj me le neskončno veseli, da Vam je bil komad tako všeč.

Sladarič: Kaj Vam to mar?

Lapin: Saj sem človek z občutki.

Sladarič (svoji ženi): Gotovo me hoče napumpati.

Neža: Misli, da imaš družino, to ti pravim.

Sladarič: Že dobro, že dobro.

(Marija pride z Erno iz stanovanja.)

Majar: Treba je časa, da se ve dve preoblečete!

Erna: Nišva tratili časa s toaletto.

Marija: Ne; če bi bilo le zato, bi bile že davno tukaj.

Majar: Kaj pa sta uganjali?

Marija: To bi že lahko drugače vprašal.

Erna: Na svetu so visoki gospodje, ki nam na drug način izkazujejo svoje spoštovanje.

Majar: No — (skoraj da vzroji, a ko vidi, da gosti pazijo, se premaga).

Marija: Da, lahko bi bil ponosen.

Majar: Kakšne skrivnosti so to?

Erna: Njegova visokost nas je blagovolila nagovoriti.

Majar: Njegova visokost?

Več gostov: Njegova visokost?

Lepoglas (polglasno Vrtalniku): Prišli sta mu namreč nalašč na pot. Visokost je pa dejala: Tukaj so hodniki res tesni, moje dame.

Marija: Da, njegova visokost. Četrtr ure je blagovolil konverzirati z nama.

Erna: Zlasti z menoj.

Lepoglas (polglasno): Tri minute jetrajalo.

Nebogled (polglasno): Toliko časa mu najbrže nista šli s poti.

Majar (grdnjaje, polglasno): Zato je vendar še nihče ne vzame.

Sladarič: Ali prisedete k nam, gospa Majarjeva?

Erna (po tilhem): Ne k tem kramarjem, mama!

Marija (tiho): Bodipametna. (Glasno): Seveda, z veseljem, gospod Sladarič. (Sedejo k Sladaričevi mizi in se pozdravljajo.)

Sladarič: Ali veste, kaj bi rad vedel, gospa Majarjeva?

Marija: Kaj pa izvolite?

Sladarič: Če zaslužijo pisarji s takimi komadi kaj denarja?

Marija: Mislim da.

Erna: Ah, kako se more ob umetnosti tavati.

Lapin: Kajpada, gospodična Erna? Kako bi človek pri pticah pevkah mislil na črve, ki jih žro?

Erna (polglasno materi): Nesramen je ta človek.

Marija: Ne pazi nani.

Nebogled: Kakor s starimi hlačami se ne more trgovati z umetnostjo. Vendar pa gre pesnikom najvišja plača.

(Konec prih.)

Rabite, če imate nahod, če ste hripavi, zaslišeni in težko dihate, Fellerjev fluid z znamko „Elsfluid.“ Prepričali smo se sami pri bolečinah v prsih, v vratu itd., o njegovem zdravilnem in kašelj tolažečem vplivu. Tucaat za poskušnjo 5 kron, dva tucaata 8 kron 60 vinarjev franko. Izdeluje ga le lekarar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 252 (Hrvaško).

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

skladišče oblek domačega izdelka za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in domačega zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. - Vedno nizke cene.

Nič masti,
Nič čebule,
Nič dišav,

samo Vértesa

guljažev dodatek

in meso, pri krompirjevem guljažu samo krompir in dodatek, ako hočete na najcenejši način pripraviti najljubljenejši jedi n. pr. pravi ogrski guljaž, perkelc, krompirjev guljaž brez mesa, ribo v papriki, piščanec v papriki, guljaž z zeljem, fižolov guljaž. Ze stotisočji ga stalno rabijo in hvalejo. Zajamčeno najčistejša naravna živalska mast in druge pritikline. Preizkusilo c. kr. preizkuševališče na Dunaju. Tablica, ki zadostuje za okoli 1 kg mesa, oziroma 2 kg krompirja, zelja, fižola itd. za 20 vinarjev. Pristen samo Vértesa. Edini izdelovalec: Izdelovalnica živil Vértesa & Co. Lajos 492, juž. Ogrsko.

Celo noč odprto
Kavarna Leon
Stari trg št. 30
Celo noč odprto

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

1 kg svega dobrega, pu-
ljenega 2 K; boljsega
2-40 K; prima polbolega
2-80 K; beloga 4 K; be-
lega puštenega 6-10 K;
velelinega sušnobeloga,
puljenega 6-40 K, 8 K;
puha svega 6 K, 8 K;
beloga, finoga 10 K; naj-
cenejši posni puh 12 K;
varočila od 5 kg na-
prej franko.

Zgotovljene postele iz gostonitnega rde-
čega, modrega, be-
lega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga,
120 cm široka, z dvema glavnicama, 80 cm dolgi,
60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovit-
nim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh
24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglav-
nice 3, 3 50 in 4 K Pernica 200 cm dolga, 140 cm
šir. 13, 14 70, 17 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga,
70 cm šir 4 50, 5 20 in 5 70 K, spodnja pernica iz
močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm
široka 12 80 in 14 80 K. Razpošilja se po povzetju,
od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za
neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

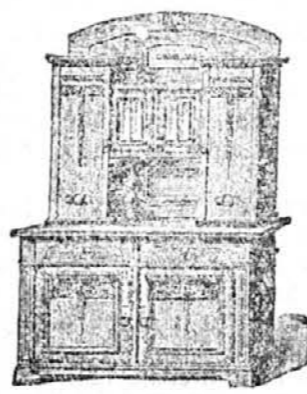
S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Delavska tiskovna družba v Ljubljani

priporoča svojo veliko zalogo brošur in knjig.
Cenovnik založnih knjig in knjižic se dobiva na
zahtevo zastonj in poštine prosto.

Ali ste že pridobili našemu listu kakega novega naročnika?

Izdelki solidni.

Zmerne cene.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga Fr. Kapus, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 11. . . . Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, je-
dilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice,
modroce iz morske trave, zmednice na peresih,
::: podobe, zrcala, otročje vozičke itd. :::

Sprejemajo se tudi opreme hotelov.

50 K tedenskega

zaslužka ali 50—60% provizije

dobi vsakdo, ki prevzame razpečevanje mojih svetovnoznanih ščitov in drugo blago iz alumi-
nija. Zadnje novosti in brez konkurenčni predmeti. Zastopstvo je lahko tudi postransko opravilo. Kjer je bilo blago do sedaj uvedeno, je veliko mojih zastopnikov nad 30 kron na dan zaslužilo, kar lahko dokazem. Glavna sezija je ob priletju. Nihče naj ne zamudi vprašati. Dopolnjava zadostuje.

Naslov:

Anton Hraby,
Müglitz — Moravsko.

Dopisuje se nemško.

Otrokom najboljšo!

To je in ostane:

Kathreinerjeva

Kneippova

sladna kava.

Kathreinerjeva krapji male
in povzročuje, da mleko
prija, kjer bi se samo upiralo.

Kathreinerjeva
pivnec svež in hiter

Če kašljate,

če ste zaslizan, če ste nahoden, če ste hri-
pavi, če težko dihate, če se po noči potite,

če čutite bolečine v prsih, če vas mučijo kataralične bolezni, po-
tem je to znak, da ste se prehladili ali si nakopali influenco,
vendar ima kašelj, zasliženje, hripavost, težko rotnoče dihanje,
kataralično obolenje, bolečine v prsih, brezčestnost, nočni znoj itd.
tudi lahko resnejši pomen, kakaj iz teh hudih pojavov bolezn
nastale so že mnoge težke bolezni. Priporoča se torej najboljše,
malemu zlu priti v okom s tem, da se pravočasno poseže vmes.
V to svrhu se splošno hvall v angleški razstavi z zlato kolajno
in počasno diplomno odlikovani, od mnogih zdravnikov priporo-
čevani Orkényev sirup

iz lipovega medu.

Nebroj zahvalnih pism potrjuje blagodejni učinek tega izbornega
zdravila. Steklenica za poskušnjo stane 3 K, velika steklenica
5 K, 3 steklenice se za 15 K franko vpošljejo, in sicer proti
povzetju.

Edina glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:
Hugo Orkény's Apotheke in Budapest
Tökölly-Straße 28, Depot 46.

Gramofoni - automati !!

• • • tovarniška zaloga • • •

GRAMOFON-AUTOMAT za gostil-
ničarje z vmetom po 10 ali 6 vin.
z 20 kom. in 1000 šivank samo 95 K

FINI GRAMOFON z 10 komadi in
1000 šivank samo . . . K 30—

Za vsak gramofon pisмено jamstvo.

Gramofon-Atelijer

A. Rasberger

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pazite natančno na naslov. Jaz ne prodajam
ur in šivalnih strojev. Imam specijelno samo
gramofone, godbene automate in druge
mehanične godbene stroje. Lastna delav-
nica za popravila.

Pišite po cenik. — Predno kje kupite, ogledite
si mojo zalogo.

Vse potrebščine in vsakovrstno kolesje v zalogi.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev v Ljubljani

r. z. z. o. z.

se priporoča za vsa v mizarstvo stroko spadajoča
dela. — Izdeluje v lastni, najmodernejše opravljeni
tovarni na Glincah, strogo po naročilu. Dosedanja
dela, ki jih je zadruga izvršila, so jamstvo za vsa-
kogar. Med temi so: vsa mizarstva dela v obrtni
šoli in v šoli na Prulah.

Vsa naročila se izvršujejo precizno, solidno in točno.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Frančiškanska ulica 8

r. z. z. o. z.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
shode in veselice.

Letne zaključke

za društva.

Najmodernejša uredba za ti-
skanje listov, knjig, brošur,
muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtinčama, električna raz-
svetljava, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega pot-
nika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom,
sveži kruh, posteljo, kopalj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Stajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodv. ul. 26.